

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

จากผลการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่ผ่านมา ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3-7 เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมและสาขาต่างๆนอกภาคการเกษตรเป็นส่วนใหญ่

ภาคการเกษตรจึงไม่ได้รับการการพัฒนาเท่าที่ควร ส่งผลให้มูลค่าผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเฉลี่ยต่อคนของภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตรต่างกันเป็นอย่างมาก และเมื่อพิจารณาถึงค่าจ้างแรงงานก็พบว่า แนวโน้มค่าจ้างแรงงานภาคการเกษตรยังต่ำกว่าภาคนอกการเกษตร ซึ่งผลของโครงสร้างการผลิตและการจ้างงาน ในภาคการเกษตรที่ลดความสำคัญลงตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศดังกล่าว จึงเป็นผลทำให้จำนวนแรงงานภาคการเกษตรมีสัดส่วนลดลงเรื่อยๆ

อีกเหตุผลหนึ่งที่สนับสนุนให้แรงงานเกษตรเคลื่อนย้ายออกจากภาคการเกษตรเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมมากขึ้นก็คือ ผลกระทบจากการขยายตัวของเมือง โดยที่ชนบทได้ถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของระบบเมืองในแง่ของความสะดวก

ในปัจจุบันนี้ ภาวะการผลิตทางการเกษตรของจังหวัดลำพูนลดลงอย่างเห็นได้ชัด แรงงานที่เคยประกอบอาชีพการเกษตรกลับหันเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน มีคนจำนวนมากที่เข้าไปทำงาน ทำให้การผลิตภาคการเกษตรประสบปัญหาขาดแรงงานมาดำเนินการ กรณีในช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิตลำไยของจังหวัดลำพูนพบว่า ปัญหาแรงงานไม่พอกับความต้องการ ทำให้ต้องจ้างแรงงานจากนอกพื้นที่มาดำเนินการ ซึ่งแรงงานที่คิดว่าจะมาเป็นแรงงานภาคการเกษตรกลับเคลื่อนย้ายเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ด้วยเหตุนี้จึงต้องการศึกษาแรงจูงใจในการเข้าทำงานของแรงงาน รวมทั้งปัญหาในการดำเนินการทางการเกษตรที่เกิดขึ้นในจังหวัดลำพูน เพื่อหาทางแก้ไขปัญหา

นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือถูกจัดตั้งขึ้นเมื่อ มีการเน้นนโยบายส่งเสริมการกระจายอุตสาหกรรมออกสู่ภูมิภาค ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) โดยคาดหวังว่า นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือแห่งนี้จะเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอุตสาหกรรมในภูมิภาคนี้ รัฐบาลจึงได้กำหนดให้มีการจัดตั้งเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือขึ้น ซึ่งเป็นนิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกในระดับภูมิภาค การดำเนินการก่อสร้างเริ่มขึ้นใน เดือนเมษายน พ.ศ.2526 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1,788 ไร่ ในช่วงแรกของการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ มีเป้าหมาย ที่จะรองรับอุตสาหกรรมการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร แต่ปรากฏ

ว่า มีโรงงานเข้ามาลงทุนน้อยมาก จนแทบจะต้องล้มโครงการ ดังนั้นการนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน จึงได้ดำเนินนโยบายใหม่ ด้วยการเปิดเขตอุตสาหกรรมส่งออกเพิ่มเติมขึ้น โดยลดราคาผู้เช่าซื้อที่ดินและเพิ่มสิทธิประโยชน์อื่นๆเช่น ยกเว้นหรือลดหย่อนภาษี การนำเข้าวัตถุดิบขึ้นส่วนที่จำเป็นในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ ผ่อนปรนการสร้างโรงบำบัดน้ำเสียของโรงงาน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะดึงดูดนักลงทุนให้เข้ามาซื้อที่ดินนิคมอุตสาหกรรมมากขึ้น

นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน แบ่งการใช้พื้นที่เป็นส่วน ๆ คือ เขตอุตสาหกรรมส่งออก 802 ไร่ เขตอุตสาหกรรมทั่วไป 351 ไร่ เขตพาณิชยกรรม 78 ไร่ เขตที่พักอาศัย 28 ไร่ และพื้นที่ระบบสาธารณูปโภค 529 ไร่

ในปี พ.ศ.2546 มีโรงงานอุตสาหกรรมที่เปิดดำเนินการแล้ว 65 โรงงาน โดยแบ่งออกเป็นโรงงานในเขตอุตสาหกรรมทั่วไป 22 โรงงาน และเขตอุตสาหกรรมส่งออก 43 โรงงาน รวมทั้งมีโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ในระหว่างการก่อสร้าง 1 โรงงาน และอยู่ในระหว่างการเตรียมการ 8 โรงงาน และมีโรงงานที่หยุดกิจการ 5 โรงงาน ประเภทอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนมากที่สุดคือ อุตสาหกรรมประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรมส่งออก มีจำนวนมากถึง 23 โรงงาน ส่วนอุตสาหกรรมประเภทแปรรูปผลิตผลการเกษตร อาหาร เสื้อผ้า ผลิตภัณฑ์โลหะ และอื่น ๆ จะตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรมทั่วไปและเขตพาณิชยกรรม จึงอาจกล่าวได้ว่าอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์คือ กระดูกสันหลังของการลงทุน เพื่อการส่งออกของนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ โดยเป็นหน่วยการผลิตขนาดเล็กในโครงการขนาดใหญ่ของบริษัทข้ามชาติ ที่ดำรงความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบริษัทแม่ หรือบริษัทลูกค้าประจำ ที่อยู่ในประเทศแม่อย่างเข้มแข็ง

การศึกษาแรงจูงใจของสมาชิกครอบครัวเกษตรกรในการทำงานในนิคมอุตสาหกรรมลำพูนครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เลือก โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดลำพูนคือ บริษัทไฮยาออปติค ประเทศไทย จำกัด ด้วยเหตุที่ว่า มีแรงงานเข้าไปทำงานเป็นจำนวนมาก และเป็นโรงงานที่ได้รับความนิยมจากแรงงาน ในการเข้าทำงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน และนอกจากนั้นทางผู้ศึกษายังได้พบว่า ความต้องการของแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมนั้น เป็นความต้องการแรงงานทางด้านการผลิตเป็นจำนวนมาก และต้องการแรงงานหญิงมากกว่าแรงงานชาย ตลอดจนแรงงานส่วนใหญ่ มักเป็นแรงงานที่มาจากนอกพื้นที่จังหวัดลำพูน เมื่อเปรียบเทียบกับแรงงานในภาคอุตสาหกรรมทั้งหมด

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

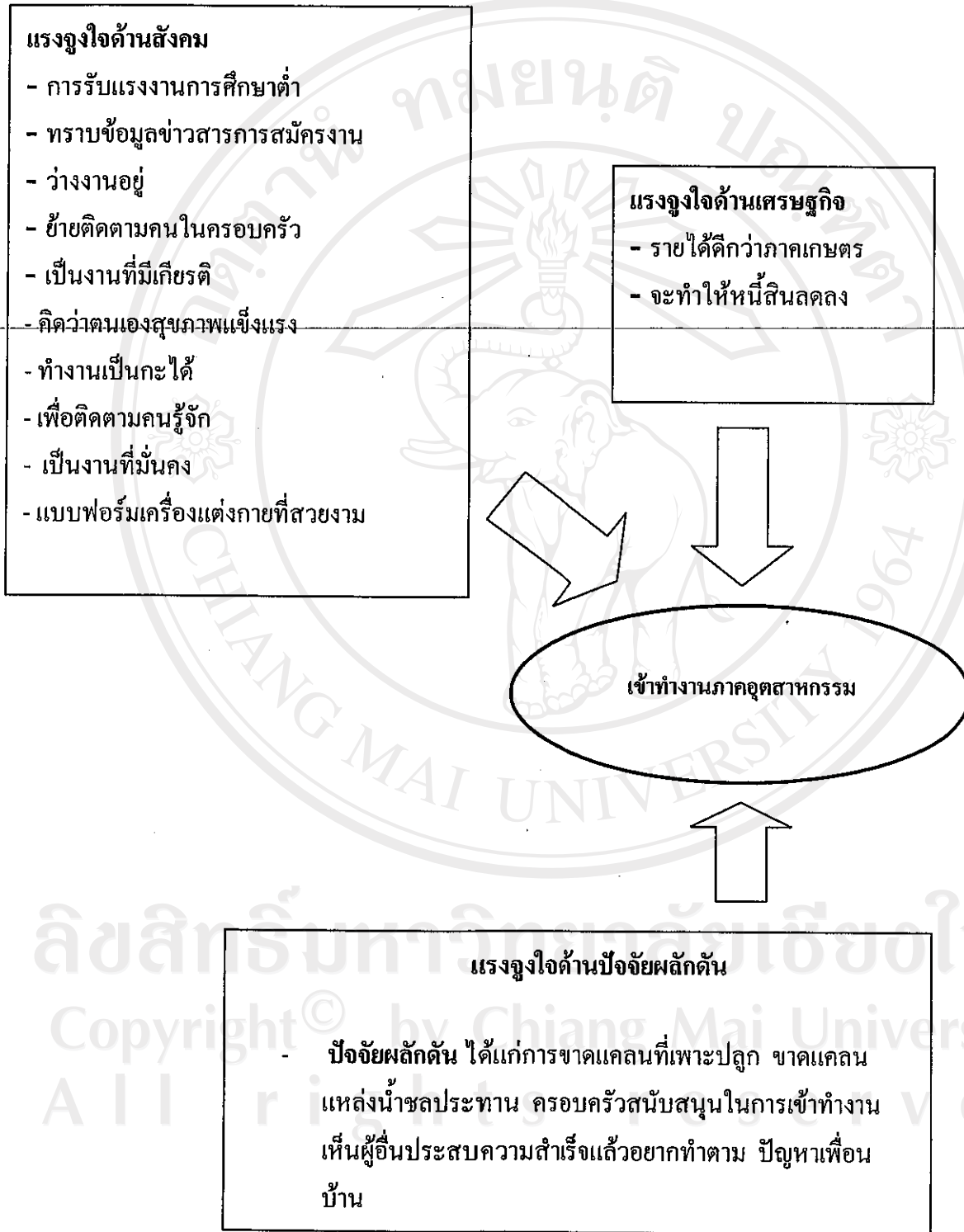
1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการทำงานภาคอุตสาหกรรมของสมาชิกครอบครัวเกษตรกรในเขตนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน
2. เพื่อศึกษารูปแบบในการเข้าทำงานสู่ภาคอุตสาหกรรมของสมาชิกครอบครัวเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการเข้าทำงานของสมาชิกครอบครัวเกษตรกร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

ผลงานวิจัยในครั้งนี้ จะทำให้ทราบข้อมูลพื้นฐานโดยทั่วไปของ สมาชิกครอบครัวเกษตรกรที่เข้าทำงานภาคอุตสาหกรรม และแรงจูงใจต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของสมาชิกครอบครัวเกษตรกรในการทำงานภาคอุตสาหกรรม ในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน และเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ในภาคเกษตรกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการแรงงานในภาคเกษตรกรรมในอนาคต รวมทั้งเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผนนโยบายแรงงานเกษตรในภูมิภาคต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาแรงจูงใจของสมาชิกครอบครัวเกษตรกรในการทำงานในนิคมอุตสาหกรรมลำพูน ได้ตั้งกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ดังนี้

นิยามศัพท์

แรงจูงใจ (MOTIVATION) ในการเข้าทำงานภาคอุตสาหกรรมหมายถึง สิ่งที่กระตุ้นและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ของสมาชิกครอบครัวเกษตรกรในการเข้าทำงานภาคอุตสาหกรรม ซึ่งประกอบด้วย

1. **แรงจูงใจด้านสังคม** หมายถึง สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าทำงานภาคอุตสาหกรรมของสมาชิกครอบครัวเกษตรกร เช่น ช่ายติดตามคนในครอบครัว มีภูมิลำเนาใกล้เขตนิคมอุตสาหกรรม ระยะทางจากที่ทำงานถึงบ้านไม่ไกล

2. **แรงจูงใจด้านเศรษฐกิจ** หมายถึง เหตุผลด้านการเงินที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าทำงานภาคอุตสาหกรรมของสมาชิกครอบครัวเกษตรกร เช่น รายได้ดีกว่าภาคเกษตร ทำให้หนี้สินลดลง

3. **แรงจูงใจด้านปัจจัยผลักดัน** หมายถึง เหตุผลที่ทำให้สมาชิกครอบครัวเกษตรกรต้องเข้าทำงานภาคอุตสาหกรรม โดยจะมีแรงผลักดันของภูมิลำเนาและสภาพแวดล้อมของพื้นที่ มาเกี่ยวข้องด้วยเช่น ครอบครัวต้องการให้ทำงานในภาคอุตสาหกรรม การขาดแคลนพื้นที่ทำการเพาะปลูก

รูปแบบในการเข้าทำงานภาคอุตสาหกรรม หมายถึง ความต้องการของสมาชิกครอบครัวเกษตรกรในการเข้าทำงานภาคอุตสาหกรรมได้แก่

1. **การทำงานแบบชั่วคราว** หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามทดลองมาทำงานในภาคอุตสาหกรรมก่อน ถ้าไม่ตรงกับความต้องการของตนเองก็กลับไปทำงานร่วมกับสมาชิกครอบครัวเกษตรกรตามเดิม

2. **การทำงานแบบถาวร** หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าทำงานในภาคอุตสาหกรรมแล้ว ไม่ต้องการกลับไปทำงานร่วมกับสมาชิกครอบครัวเกษตรกรอีก

สมาชิกครอบครัวเกษตรกร หมายถึง บุคคลที่ครอบครัวทำการเกษตรแล้วเข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรม